

อัล-ฆ็อบบ (การละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น)

﴿الغصب﴾

[ไทย - Thai - تايلاندي]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม อัตตวัยญีรีย

แปลโดย : อิศมาน จารง

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : หนังสือ มุคตะศ็อร อัลฟิกฮิล อิสลามีย์

2009 - 1430

islamhouse.com

الغصب

« باللغة التايلاندية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: عثمان جارونج

مراجعة: صافي عثمان

مصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

2009 - 1430

islamhouse.com

อัล-ฮือสบ (การละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น)

อัล-ฮือสบ คือการยึดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นในลักษณะบังคับโดยมิชอบ ทั้งที่เป็น อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์

ประเภทของการอธรรม

การอธรรมมีอยู่ 3 ประเภท คือ การอธรรมที่อัลลอฮ์จะไม่ปล่อยไว้ การอธรรมที่มีการให้อภัย และการอธรรมที่ไม่มีการให้อภัยให้

การอธรรมที่ไม่มีการให้อภัยนั้นคือการตั้งภาคีกับอัลลอฮ์ พระองค์จะไม่ทรงให้อภัยให้

การอธรรมที่มีการให้อภัย คือการอธรรมระหว่างมนุษย์กับอัลลอฮ์

ส่วนการอธรรมที่จะไม่ถูกปล่อยไว้คือการอธรรมระหว่างมนุษย์ ซึ่งอัลลอฮ์กำหนดให้มีการลงอาญาสะสางระหว่างกัน

หุกมของอัล-ฮือสบ

การยึดทรัพย์สินผู้อื่นถือว่าต้องห้าม ไม่อนุญาตให้ใครก็ตามเอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดของผู้อื่น ไม่ว่าจะอะไรก็ตาม ยกเว้นเขาพอใจจะให้

1. อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَطْلِ وَتُدْءُوا بِهَا إِلَى الْحُكْمِ لِتَأْكُلُوا

فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِإِثْمٍ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾ [البقرة/188]

ความว่า “และพวกเจ้าจงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้าระหว่างกันโดยมิชอบ และจงอย่าจ่ายมันให้แก่ผู้พิพากษา(เป็นสินบน) เพื่อที่พวกเจ้าจะกินส่วนหนึ่งจากทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยการกระทำที่เป็นบาป ทั้งๆ ที่พวกเจ้าก็รู้กัน” (อัล-บะเกาะเราะฮ์ 188)

2. รายงานจากท่านชะฮีด บิน ซัยด์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ว่าท่านได้ยินท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม กล่าววว่า

«مَنْ أَحَدَّ شِبْرًا مِنَ الْأَرْضِ ظُلْمًا فَإِنَّهُ يُطَوَّفُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ». متفق عليه.

ความว่า “ใครก็ตามที่เอาพื้นดินเพียงคืบเดียวด้วยความอธรรม (มิชอบ) เขาจะถูกมัดวนด้วยผืนดินเจ็ดชั้นในวันกิยามะฮ์” (บันทึกโดยอัล-บุคคอรีย์ หมายเลข 3198 คำรายงานนี้เป็นของท่าน และบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 1610)

หุก่มการไ้ผืนดินที่ยึดมา

1. เมื่อมีการยึดผืนดินหนึ่งแล้วมีการเพาะปลูกพืชหรือสร้างสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินนั้น จำเป็นที่จะต้องถอดถอนสิ่งนั้นออกและขุดใช้สิ่งที่ลดลงและทำให้เหมือนเดิมหากเจ้าของเรียกร้อง แต่หากมีการยินยอมตกลงกันเป็นราคาแทนก็ถือว่าใช้ได้
2. หากผู้ยึดที่ดินผู้หนึ่งส่งที่ดินนั้นคืนหลังจากที่เขา(เพาะปลูกและ)เก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ ถือว่า มันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ยึดแต่เขาจะต้องจ่ายค่าเช่าที่ดินแก่เจ้าของที่ดินด้วย และถ้าหากพืชพันธุ์ นั้นยังอยู่ เจ้าของที่ดินจะมีสิทธิเลือกระหว่างการปล่อยมันไว้จนถึงเวลาเก็บเกี่ยวแล้วจึงเก็บค่าเช่า ตามราคาท้องตลาด หรือเขาเอาเป็นของตนโดยใช้ทุนเองในการซื้อ

หุก่มการคืนสิ่งที่ยึดมา

วาญิบที่ผู้ที่ยึดทรัพย์สินผู้อื่นจะต้องส่งคืนสิ่งที่ยึดไปแก่เจ้าของ แม้เขาจะขาดทุนมากกว่าหลายเท่าก็ตาม เพราะมันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นจึงต้องส่งคืน และถ้าหากเขานำสิ่งนั้นไปทำการค้าถือว่ากำไรที่ได้เป็นของทั้งสองคนคนละครึ่ง หากสิ่งที่ยึดไปมีค่าเช่า ผู้ยึดจะต้องส่งคืนพร้อมค่าเช่าตามท้องตลาดตลอดระยะเวลาที่อยู่ในมือของผู้ยึด

หุก่มการเปลี่ยนสิ่งที่ยึดมา

หากผู้ยึดด้ายทำการทอด้วยที่ยึด หรือตัดผ้าที่ยึดให้สั้นลง หรือประกอบงานไม้จากไม้ที่ยึด เป็นต้น ถือว่าวาญิบที่เขาจะต้องส่งคืนมันแก่เจ้าของพร้อมกับจ่ายค่าปรับการลดลงของสิ่งที่ยึดไป โดยที่เขาจะไม่ได้อะไรเลย

หุก่มการคละเคล้าสิ่งที่ยึดมากับสิ่งอื่น

หากผู้ยึดได้นำสิ่งที่เขายึดไปผสมกับสิ่งชนิดเดียวกันที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเขาจนไม่อาจแยกแยะได้ เช่นน้ำมัน ข้าว เป็นต้น หากมันไม่ได้ทำให้ราคาลดลงหรือเพิ่มขึ้นจากเดิมให้ถือว่าทั้งสองเป็นหุ้นส่วนกันตามสัดส่วนปริมาณของแต่ละคน หากมันทำให้ราคาต่ำลงผู้ยึดจะต้องชดเชย และหากราคาของอีกฝ่ายสูงขึ้น ฝ่ายนั้นก็จะได้สัดส่วนที่ขึ้นไปนั้น

หุก่มเมื่อสิ่งที่ยึดมาเสียหาย

หากสิ่งที่ถูกยึดเสียหาย หรือมีตำหนิ และมันมีสิ่งๆที่เหมือนกันในท้องตลาด ก็ให้ชดเชยด้วยสิ่งๆที่เหมือนกันนั้น แต่หากมันไม่มีสิ่งๆที่เหมือนกันในท้องตลาด(เช่นของโบราณ)ก็ให้ชดเชยเป็นราคาของสิ่งๆนั้น ตามราคาในวันที่มีมันไม่มีสิ่งๆที่เหมือนกันอีกต่อไป

หุ้กมการใ้ของที่ยึดโดยผู้ยึดมา

การจัดการ(การนำไปใ้)สิ่งที่ถูกยึดของผู้ยึดเช่น ขาย แต่งงาน ทำห้จัญ เป็นต้น ใ้ถือว่ามันขึ้นอยู่กับการอนุญาตหรือการยินยอมของเจ้าของทรัพย์สิน คือหากเจ้าของทรัพย์สินยอมใ้ใ้ถือว่าการนำไปใ้หรือจัดการนั้นเป็นผล และหากเขาไม่ยินยอมก็ใ้ถือว่าการนำไปใ้ั้นเป็นโมหะ

จะยึดค่าพูดใครในกรณีกำหนดค่าเสียหาย

ค่ากล่าวเกี่ยวกับราคาของสิ่งที่เสียหาย ปริมาณ หรือลักษณะของมัน ใ้ยึดถือค่าพูดของผู้ยึด ยกเว้นหากเจ้าของมีหลักฐาน(ว่าสิ่งที่ถูกยึดมีราคา ปริมาณ หรือลักษณะที่ขัดแย้งกับค่าพูดของผู้ยึด) และค่ากล่าวอ้างสังคินแล้วหรือไม่ และมีมีตำหนิเกิดขึ้นหรือไม่ ใ้ยึดค่าพูดของเจ้าของหากไม่มีหลักฐาน

หุ้กมการทำให้การครอบครองของผู้อื่นหมดไป

1. หากมีการเปิดกรงหรือประตู หรือแ้เชือกที่ผูกปิดภาชนะหรือรังหรือเชือกถ่วงสัตว์ออก แล้วทำให้สิ่งที่อยู่ในนั้นหายไป หรือเกิดความเสียหายถือว่าผู้ที่ทำจะต้องชดใ้ แม้ว่าผู้ั้นจะบรรลุดุสสนภาวะหรือไม่ก็ตาม เพราะถือว่าเขาเป็นผู้ทำให้มันหลุดไป

2. ใครที่ครอบครองสุนัข สิงโต หมาป่า หรือนกที่มีอันตรายแล้วปล่อยมันจนมันทำลายสิ่งหนึ่งสิ่งใดถือว่ามีคนนั้นต้องรับผิดชอบชดใ้

หุ้กมสิ่งที่ถูกทำลายโดยสัตว์เลี้ยง

หากสัตว์เลี้ยงทำความเสียหายแก่สิ่งหนึ่งเช่น ทำลายพืชพันธุ์ในยามค่ำคิน เจ้าของสัตว์ต้องรับผิดชอบชดใ้เพราะเขาจะต้องดูแลมัน(ไม่ให้ไปไหน)ในยามค่ำคิน แต่มันทำความเสียหายในตอนกลางวันเจ้าของสัตว์ไม่ต้องรับผิดชอบชดใ้เพราะว่าเจ้าของสวนจะดูแลสวนของตนในตอนกลางวัน ยกเว้นหากเจ้าของสัตว์ละเลยก็ถือว่าต้องชดใ้สิ่งที่มันทำให้เสียหาย

หุ้กมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคินของที่ยึดมา

1. หากต้องการคินสิ่งที่ยึดไปแต่ไม่รู้ว่าเป็นของผู้ใ้ใ้ให้ทำการมอบใ้แก่ศาลหรือฝ่ายปกครองหากฝ่ายปกครองนั้นมีความยุติธรรม หรือทำการบริจาดสิ่งนั้นแทนเจ้าของ แต่เขาต้องชดใ้หากภายหลังเกิดพบว่าเจ้าของไม่ยินยอม

2. หากในมือผู้ยึดมีทรัพย์สินที่ยึดมา หรือทรัพย์สินที่ขโมยมา ทรัพย์สินที่เป็นอะมานะฮุหรือทรัพย์สินที่ถูกฝากไว้ หรือทรัพย์สินที่จ้างองไว้ เป็นต้น แต่ไม่รู้ว่ามีใครเป็นเจ้าของ ถือว่าอนุญาตใ้เขาทำการบริจาดมันหรือเอามันไปใ้เป็นสาธารณะประโยชน์แก่บรรดามุสลิมและเขาก็จะพ้นภาระความรับผิดชอบได้ หรือเขาจะมอบใ้กับผู้ปกครองที่ยุติธรรมก็ได้

หุก่มทรัพย์สินที่หะรอม

ใครที่ได้ทรัพย์(รายได้)จากสิ่งทีหะรอม เช่นเงินราคาเหล้าสุรา ต่อมาเขาได้กลับตัว(เตาบัต) ถ้าหากเขาไม่รู้ว่ามันต้องห้าม แล้วเพิ่งมารู้ ถือว่าอนุญาตให้เขาบริโภคมันได้ แต่ถ้าหากเขารู้ตั้งแต่แรกแล้วว่ามันหะรอมแล้วมากลับตัวถือว่าให้เขาใช้จ่ายมันไปในหนทางที่ดีโดยที่เขาไม่นำมันไปบริโภค

หุก่มการทำลายทรัพย์สินที่หะรอม

ไม่ต้องชดใช้สำหรับการทำลายเครื่องดนตรี ไม้กางเขน ภาชนะใส่เหล้า หนังสือประเภทที่เชิญชวนสู่การหลงทางและไร้สาระ อุปกรณ์ไสยศาสตร์ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะว่ามันล้วนเป็นสิ่งที่ไม่ต้องห้ามไม่อนุญาตให้ทำการซื้อขาย แต่การทำลายนั้นต้องมีคำสั่งศาลหรือฝ่ายปกครองเสียก่อน เพื่อให้เกิดประโยชน์และป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

หุก่มสิ่งทีโดนไฟไหม้

ใครที่จุดไฟในกรรมสิทธิ์ของเขาแต่มันลุกลามไปยังกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นโดยการละเลย (สะเพร่า)จนเกิดความเสียหายถือว่าผู้จุดไฟจะต้องรับผิดชอบชดใช้ แต่จะถือว่าไม่ต้องชดใช้หากเกิดมีลมพัดพาเปลวไฟไปเองเพราะไม่ใช่เป็นการกระทำของเขาและไม่ได้เกิดจากการละเลยของเขาเช่นกัน

หุก่มของสัตว์เลี้ยงที่ตายบนท้องถนน

หากสัตว์เลี้ยงขึ้นไปกีดขวางบนทางหลวงที่สร้างด้วยยางมะตอยเป็นต้น แล้วรถเกิดชนสัตว์จนพิการหรือตายถือว่ามันสูญเปล่า ผู้ชนไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ หากเขาไม่ได้ละเลยหรือมีเจตนา และเจ้าของสัตว์ถือว่าบาปเพราะปล่อยให้ละเลยไม่ดูแลให้ดีจนทำให้มันไปกีดขวางท้องถนน

หุก่มของทรัพย์สินที่ยึดมา

หะรอมสำหรับผู้ยึดที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ยึดมา และวาญิบที่เขาจะต้องส่งมันคืน เช่นเดียวกับทุกๆ สิ่งที่ได้มาโดยอธรรม

รายงานจากท่านอบู สุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ กล่าวว่า ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ مِنْ عَرَضِهِ أَوْ شَيْءٍ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهُ
الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ، إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ
أُخِذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ
سَيِّئَاتِ صَاحِبِهِ فَحُمِلَ عَلَيْهِ». أخرجه البخاري.

ความว่า “ใครที่มีสิ่งอธรรมที่ได้มาจากพี่น้องของเขาไม่ว่าจะเป็นเกียรติหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็จงขอร้องจากเจ้าของของมันเถิดในวันนี้ ก่อนที่จะไม่มีเงินดีนารุ และดิรัฮัมอีกต่อไป ในตอนนั้นหากเขามีการงานที่เป็นความดี(ผลบุญ) มันจะต้องถูกเอาไปเท่าๆ กับจำนวนความอธรรมของเขา(ที่ก่อไว้) และหากเขาไปมีความดีใดเหลืออีกเลย เขาก็จะต้องรับบาปกรรมของคู่ปรับของเขา โดยเขาจะแบกรับภาระบาปนั้นแทน” (บันทึกโดยอัล-บุคคอรีย์ หมายเลข 2449)

เป็นสิทธิอันชอบธรรมที่บุคคลหนึ่งจะทำการปกป้องตัวเขาเองและทรัพย์สินของเขา หากมีผู้ที่มีเจตนาต้องการฆ่า หรือเอาทรัพย์สินของเขาไป

รายงานจากท่านอับู สุร็อยเราะฮฺ เราะฮฺฎิยัลลอฮุ อันฮุ กล่าวว่

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ
أَرَأَيْتَ إِنْ جَاءَ رَجُلٌ يُرِيدُ أَخَذَ مَالِي؟ قَالَ: «فَلَا تُعْطِيهِ مَالَكَ» قَالَ أَرَأَيْتَ
إِنْ قَاتَلَنِي؟ قَالَ: «قَاتِلْهُ» قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلَنِي؟ قَالَ: «فَأَنْتَ شَهِيدٌ»
قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلْتُهُ؟ قَالَ: «هُوَ فِي النَّارِ». أخرجه مسلم.

ความว่า ได้มีชายผู้หนึ่งมาหาท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลิม แล้วกล่าวว่า โอ้ท่านศาสนทูตของอัลลอฮุท่านจะว่าอย่างไรหากมีบุคคลหนึ่งจะมายึดเอาทรัพย์สินของฉัน? ท่านนบีได้กล่าวว่า “ท่านจงอย่ายอมให้ทรัพย์สินของท่านแก่เขา” ชายผู้นั้นกล่าวถามอีกว่า แล้วถ้าหากเขาจะฆ่าฉันล่ะ? ท่านนบีก็กล่าวว่า “ท่านก็จงต่อสู้กับเขา” เขาถามต่อว่า แล้วถ้าหากเขาฆ่าฉันตาย? ท่านนบีก็ตอบ “ท่านก็ถือว่าเป็นผู้ที่ตายซะฮีด” เขาถามอีกว่า “แล้วถ้าหากฉันฆ่าเขาตายล่ะ?” ท่านนบีตอบว่า “เขาก็จะต้องตกนรก” (บันทึกโดยมุสลิม 140)